

Naturen på dess egna villkor

Granåsen bär spår av olika naturliga störningar som brand, träd fällda av storm, angrepp av granbarkborre och bäverdämning. I november 2001 bildades t ex en stor stormlucka i skogen uppe i södra sluttningen, då ca 500 granar blåste ner – se kartan föregående sida. Skogen kan se stökig ut på sina ställen, men det är å andra sidan nödvändigt för att många växter och djur ska hitta en lämplig livsmiljö. Ge dig ut och utforska skogen och dess invånare. På sina ställen är mossan len, vattnet porlande och skuggan svalkande. På andra ställen är hindren av död ved höga och myrmarken sank. Naturen är inte iordningställd men den finns här för dig att uppleva!

I vissa delar av reservatet ligger träden som plockepinn – men försök inte att flytta på dem! Foto: Maria Jons.

Välkommen till Granåsen!

I reservatet är det tillåtet att plocka bär, matsvamp och örter. För att göra upp en eld får man ta veden med sig hemifrån. I området är det nämligen inte tillåtet att skada växande eller döda träd. Mossor, lavar, vedsvampar och insekter får inte insamlas och plockas och motorfordon får inte framföras i terrängen. För att läsa de fullständiga föreskrifterna hänvisas till beslutet som finns hos Länsstyrelsen samt på www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturreservat.

Välkommen till Granåsen!

För att skydda naturen i reservatet har Länsstyrelsen tagit fram följande regler för besökarna:

Det är inte tillåtet att:

- skada växande eller döda träd
- insamla mossor, lavar, vedsvampar och insekter
- framföra motordrivet fordon i terrängen

Vägbeskrivning

Åk från Bjursås mot Rog och sväng av mot Fjällgrycksbo och passera dito. Strax innan Finnbo, sväng västerut och följ skogsbilvägen ca 4 km tills den går tvärs över reservatet. Se reservatskartan på andra sidan.

Länsstyrelsen Dalarna

Naturvårdsenheten, 791 84 Falun
Tele: 023-810 00
E-post: dalarna@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/dalarna/naturreservat

NATURRESERVAT
Dalarnas län

GRANÅSEN

Stormfällid skog med
ovanliga baggar

Foto: Uno Skog

Granåsen - mer än bara gran

Reservatet Granåsen sträcker sig tvärs över Lungsjöans dalgång. Här kan du bekanta dig med många växter och djur som trivs i de nordliga skogarna. Tack vare den stora mängden döda träd är det speciellt gott om skalbaggar och andra insekter som lever i trädens ved. Ja, det är faktiskt ovanligt rikt med många sällsynta arter här i Granåsen. Vissa arter har bara påträffats på några få andra platser i landet.

Bland fåglarna som trivs här kan nämnas tretåig hackspett som regelbundet bor och får ungar här. Man har även chansen att träffa på tjäder, lavskrika och gråspett här.

Vindlingar och hål, tecken i trä!

Insekter som lever i trädens ved kan man se utanpå döda träd, särskilt under soliga, varma dagar i maj och juni. Ibland lämnar de olika spår efter sig i ved och bark.

Den **större flatbaggen** *Peltis grossa* är en ovanlig art som trivs i höga stubbar med brunröta, och gör stora, ovala kläckhål som liknar myntspringor. I döda, stående björkar lever den stora **stekelbocken** *Necydalis major* (se teckning) och på undersidan av vedsvampen fnösketikka sitter ofta mängder med

Stekelbocken, *Necydalis major* kan bli mellan 19 och 32 mm.
Teckning stekel och karta av Anders Ståhl.

svart-röda skalbaggar av familjen **trädsvampgnagare** och äter svampsporer. I svampig bark och ved på gamla vindfällan finns flera sällsynta arter som **knäpparna** *Ampedus borealis* och *Harminius undulatus*, **fuktbaggen** *Cryptophagus lyscholmi* och **kortvingen** *Olisthaerus substriatus*. Många av dessa arter har idag svårt att klara sig i den brukade skogen genom bristen på döda träd, men här i Granåsen har de tillgång till död ved att leva i.

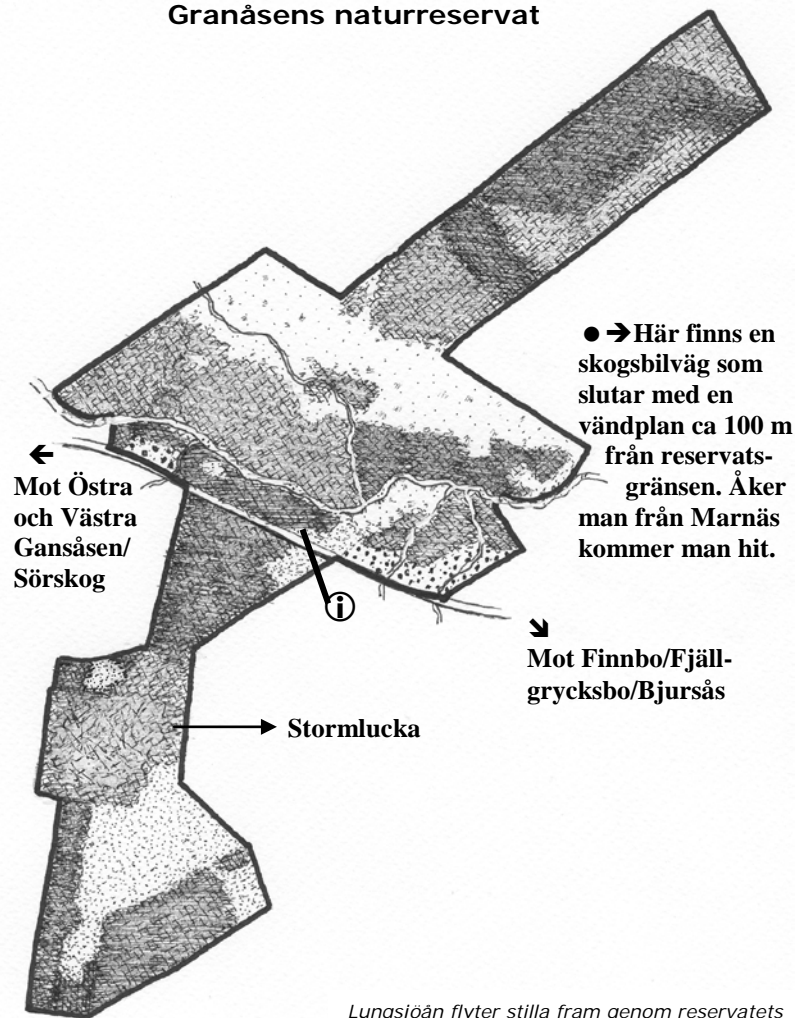
Risk för masshärjningar?

Färska granvindfällan kan vara fulla med larver till olika barkborrar, långhorningar och vivlar. Om du ser döende granar med bruna barr i slutet av sommaren så är det ofta granbarkborrens verk. Dess larver jagas dock hårt av rovlevande skalbaggar och parasitsteklar. Om det ständigt finns tillgång på död ved, som det finns i den naturskogsartade skogen, fungerar sambanden så att det finns naturliga fiender till t.ex. granbark-borren. På så sätt balanseras förekomsten av dessa så att masshärjningar och skador på växande skog begränsas. En lång rad av sådana insektsfiender är påträffade i reservatet.

Många undersökningar i området

På grund av den ovanligt stora mängden död ved som skapades i stormluckan, fanns en oro för att vedangripande skalbaggar skulle spridas till skogar i närheten. Därför har många undersökningar genomförts för att se om det blivit så. I rapporterna 2008:26 och 2009:24 finns mer att läsa om dessa undersökningar. De går att ladda hem från Länsstyrelsens webbplats.

Granåsens naturreservat

Lungsjöan flyter stilla fram genom reservatets centrala delar. Foto: Uno Skoa.

